

призначення, прийняті у спадщину іноземцями, а також особами без громадянства, протягом року підлягають відчуженню. При цьому загальновідомо, що прийняття спадщини не призводить до виникнення права власності на конкретні об'єкти, тим більше на нерухоме майно. Відповідно до ч. 5 ст. 1268 ЦК спадщина належить спадкоємцеві з часу її відкриття, незалежно від часу її прийняття. Моментом же виникнення права власності на землю є державна реєстрація цього права, що справедливе і для виникнення права власності в порядку спадкування. Тому зв'язок моменту виникнення права власності на землю з юридичним фактом прийняття спадщини не можна визнати обґрунтованим. Звідси виникає питання, з якого моменту повинен обчислюватись передбачений ч. 4 ст. 81 ЗК річний строк. Слід застерегти, що особа, яка прийняла спадщину, в принципі не може розпорядитись земельною ділянкою до моменту державної реєстрації права. Тому на нашу думку початок перебігу річного строку слід пов'язувати саме з моментом виникнення права власності на землю, а не з моментом прийняття спадщини.

Покальчук М.Ю.,

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
к. ю. н., асистент кафедри земельного та аграрного права*

АГРОТОРГОВІ ДОМИ ЯК СУБ'ЄКТИ АГРАРНОГО РИНКУ

В умовах становлення ринкової економіки в Україні значного поширення набувають нові організаційно-правові форми аграрного виробництва. До однієї з таких форм відносять агроторгові доми.

Діюче законодавство не містить визначення агроторгового дому, проте, виходячи з завдань та мети їх створення науковці надають своє бачення сутності цих інституцій аграрного ринку. Так, приміром, В.М. Єрмоленко наголошує на тому, що агроторгові доми порівняно із аграрними біржами є допоміжною, більш ефективною формою надання невеликим сільськогосподарським підприємствам послуг із реалізації сільськогосподарської продукції, оскільки на біржах торгівля здійснюється переважно великими партіями сільськогосподарської продукції [1, с 408].

Правовою основою виникнення агроторгових домів був свого часу (вже втратив чинність) наказ Міністерства сільського господарства

і продовольства України та Української академії аграрних наук від 18 березня 1996 р., № 85/17 [2] яким було затверджено Типове положення про міжрегіональний та районний агроторговий дім. На підставі вказаного нормативно-правового акту було створено значну кількість агроторгових домів в організаційно-правовій формі акціонерних товариств.

На сьогодні в Україні діють агроторгові дома у вигляді сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Правовими підставами їх створення є постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на 2003-2004 роки» від 12 грудня 2002 р., № 1858 [3], наказ Міністерства аграрної політики України «Про затвердження примірних статутів сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу» від 26 червня 2003 р., №191 [4] (вже втратив чинність), яким було затверджено Примірний статут сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу – агроторгового дому, наказ Міністерства аграрної політики України «Про підвищення ефективності функціонування агроторгових домів» від 20 квітня 2005 р., № 163 [5] та ін.

Тож, як бачимо, основне призначення агроторгових домів – доведення сільськогосподарської продукції до реалізаційного стану, забезпечення зростання продажів за свій рахунок або від імені виробників та споживачів. Проте, відсутність сучасної нормативної бази, що регулює діяльність агроторгових домів в Україні негативно позначається на їх кількості. Так, їх чисельність значно скоротилася з 353 у 2001 році до 247 у 2010 році. І ця негативна тенденція зберігається і надалі.

Зважаючи на сучасний стан розвитку законодавства, що визначає правове становище агроторгових домів, можна стверджувати про певні проблеми у цьому секторі аграрного ринку. Іноземний досвід показує, що агроторгові дома у багатьох розвинених країнах світу посіли важливе місце в торгівельній інфраструктурі. Наприклад, в Японії до 45% експорту та 77% імпорту сільськогосподарської продукції здійснюється через агроторгові дома. В Україні ж діяльність агроторгових домів тісно пов'язана з діяльністю аграрних бірж. Саме тому, з метою забезпечення ефективної роботи агроторгових домів, слід впорядкувати існуючу правову базу їх діяльності та надати їй чіткої та логічної структури. Зважаючи на це, на нашу думку, сьогодні існує нагальна потреба у прийнятті єдиного нормативного акту, що визначатиме правове становище агроторгових домів на аграрному ринку.

Список використаних джерел:

1. Аграрне право України: підруч. / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк [та ін.]; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 608 с.
2. Про затвердження Типового положення про міжрегіональний та районний агроторговий дім: наказ Міністерства сільського господарства і продовольства України та Української академії аграрних наук від 18 березня 1996 р., № 85/17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0185-96>
3. Про затвердження Програми розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на 2003-2004 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2002 р., № 1858 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1858-2002-%D0%BF>
4. Про затвердження примірних статутів сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу: наказ Міністерства аграрної політики України 26 червня 2003 р., №191 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.303.0>
5. Про підвищення ефективності функціонування агроторгових домів: наказ Міністерства аграрної політики України від 20 квітня 2005 р., № 163 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/fpart48/idx48434.htm>

*Поліщук В.А.,
аспірант кафедри земельного та
аграрного права КНУ імені Тараса Шевченка*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ПРОМИСЛОВОМУ САДІВНИЦТВІ

Наслідком проведення земельної реформи та реформування аграрного сектора України в цілому є поява багатоманітних організаційно-правових форм господарювання із різними формами власності та підпорядкування.

В науці аграрного права, дослідженням організаційно-правових форм господарювання в сфері агропромислового комплексу займались